

изнесе доклада „Критикът Веселин Ханчев“, в който изтъкна, че границата между публицистиката и същинската литературна критика при Ханчев трудно може да се определи, макар че тези творчески изяви съпътствуват поета през целия му път в литературата. Надежда Александрова в доклада си „Поетът Веселин Ханчев като сценарист и драматург“ насочи вниманието към една област, която остава в сянката на Ханчевата лирика — творческото му наследство като сценарист и драматург. Според нея, макар че там Ханчев не се домогва до високите постижения на своята лирика, те заслужават специалното внимание на изследователите.

Няколко от докладите бяха посветени на въпросите на преводите на Ханчев и на критическата му рещения в чужбина. В интересно построено изложение на Михаил Неделчев „Веселин Ханчев и Жак Превър“ бяха изтъкнати преводческите интереси на Ханчев, който е постигнал според докладчика големи успехи и в областта на превода. Като разказа свои лични наблюдения за Ханчевите преводи

на популярния френски поет Жак Превър, М. Неделчев обоснова тезата за своеобразен творчески диалог между двамата поети, довел до значителни художествени постижения при пресътворяването на Преверовата поезия у нас. Н. с. Лотос Бораджиева в доклада си „Веселин Ханчев на арабски език“ проследи преводите на поета в различните арабски страни и преди всичко — в Сирия. Интерес предизвика и фактологически ценният доклад на Елена Фуриаджиева „Веселин Ханчев в чуждестранната критика“, в който като обосновка за твърдението, че Ханчев е особено преведан и изследван в чужбина поет, бяха приведени данни, че досега произведенията му са преведени на 35 езика в 22 страни, създадени са радиопредавания и телевизионни постановки по Ханчеви творби.

Сесията бе закрыта от ст. и. с. Сабина Белчева, която обобщи, че изнесените доклади са още една крачка към иноваторския прочит на творческото дело на В. Ханчев, който тепърва предстои.

Ралица Маркова

In memoriam

СТОЙКО БОЖКОВ

В хубав есенен ден, когато всичко живо се радва на ласкавите слънчеви лъчи, когато природата предразполага към философски размисли за смисъла на живота, за тайните и преходността на човешкото битие, ние се простихме с учения, комуниста, човека Стойко Божков.

Както повечето от нас и той идва от земята от българското село, за да пусне корен в големия град, но да остави сърцето си там, където за първи път е запутяло — в родното село Свежен — Пловдивско.

Стойко Божков е роден на 27 декември 1913 г. Селският бит, селският начин на живот отрано го научават на трудолюбие, утвърждават у него добродетелите — вековните добродетели на тези, които се борят със земята за къща хляб.

Средното си образование Божков завършва в Пловдивската и Асеноградската гимназия — учебни заведения с подчертано прогресивен характер, „червените гимназии“, както ги наричаха на времето. Тук е началото на она заряд от прогресивни идеи, които Божков ще усвоява и развива като студент в Софийския университет, които ще го заведат в редиците на БОНСС. Като студент той е председател на Дружеството на студентите слависти, чиито идеи ще го вълнуват цял живот.

Своята обществена и литературна дейност Божков започва в най-тежкия, най-мрачния период от новата история на България — Втората световна война, когато небето на страната е покрито от оловносивите облаци на българския и немския фа-

шизъм. Но над земята е огряла червената звезда на Кремъл и осветява пътя на младия литератор. От нейните лъчи са озарени, от нейната вяра са огрени неговите публикации от оня период във вестниците и списанията „Академик“, „Култура“, „Българска мисъл“, „Трезвеност и култура“, „Вестник на жената“. За известен период той работи във „Вестник на жената“, където привлича като автори най-видни наши пролетарски и антифашистски писатели, които по това време трудно намират трибуна за изява. Във вестника се публикуват и много произведения на съветски писатели.

Оттогава се набелязва и кръгът от проблеми, с които той ще се занимава и по-късно — българската литература от Възраждането, творчеството на Ботеви-Каравелов, писателите — критическите реалисти, и по-специално животът и творчеството на Г. Стаматов, пролетарските писатели в България, съветската литература и българо-съветските литературни взаимоотношения.

Но Стойко Божков е преди всичко учен-организатор и времето, в което живее и работи, му предоставя пълна възможност да реализира този свой талант — времето след народната победа на 9 септември 1944 г., когато се полагаха основите на съвременна социалистическа България във всички области на живота, в това число и в науката, в литературознанието. Голяма част от живота си, от силите и способностите си проф. Стойко Божков отдаде на Българската академия на науките, и по-специално — на Института за литература при

БАН. Тук той работи от 1948 г. до края на живота си. Десет години той е директор на тоя институт. Като такъв той полага изключителни усилия за изграждането на института, за набиране и издигане на кадрите в него, за утвърждаването му като истински научен център, за неговото развитие.

Днес ние говорим за плурализъм на мненията, а на дело често свеждаме всичко до своето лично мнение. В едно много по-трудно време, когато думата „плурализъм“ звучеше като обвинение и политическа квалификация, проф. Божков успяваше да слепоти реално литературоведи с различни мнения и вкусове, да ги насочи натам, където ще дадат най-много с оглед на своя талант и възможности — в областта на теорията, на критиката, на историята на литературата, или просто в събиране и издаване на архивни материали, на факти, без които е немислима науката.

Трудно можем да си представим реализирането на такъв крупни задачи, които утвърдиха авторитета на Института за литература при БАН в страната и чужбина, като четиритомната „История на българската литература“, „Кирило-Методиевската енциклопедия“, тритомния „Речник на българската литература“, двутомника „Очерци за развитието на българската литература след 9 септември 1944 г.“ без организаторските способности, волята, търпенимостта, ежедневния труд на проф. Стояко Божков.

При това през цялото това време той имаше отговорни обществени и други служебни задължения: сътрудник в отдел „Наука, образование и изкуство“ на ЦК на БКП, научен секретар на БАН, председател на Редакционно-издателския съвет на издателството на БАН, член на градския комитет на БКП и др.

Но би било дълбоко погрешно, ако изтъкнем само обществената и научно-организаторската работа на проф. Божков. Той даде свой научен принос в изследването на българската литература от Възраждането, в изследването на творчеството на Ботев, Каравелов, Стаматов, в проучването на българо-съветските литературни взаимоотношения. Изключителната му скромност му попречи — на него, ръководителя на РИС — да издаде в отделни книги повечето от своите изследвания, но това не намалява ни най-малко тяхната стойност.

Като завет към всички нас и към бъдните поколения литературоведи звучи неговият призив

БОНИО АНГЕЛОВ

Българската литературна наука претърпя една неувратима загуба — на 26 октомври 1989 г. почина неуморният учен, активният организатор и незабравният човек Боньо Стоянов Ангелов. Той притежаваше оная рядко срещана дарба да отваря не само вратите към знанието, към научната грамотност, към извороведската точност и яркост, но и към проникновеното съучастие в съдбите на хората, към възмозното разбирателство, към доброто, към честността и дългата.

Започнало преди повече от 45 години, научно-изследователското дело на проф. Б. Ангелов в областта на старобългарската и на възрожденска-

да се изучава българската литература в най-тесна връзка с историята на народа, с борческата съдба на българските писатели: „Една от най-характерните и специфични особености на литературния процес в България — писа той — е пълното сливане на литературата със задачите на обществената и политическата борба, пълното поставяне на литературата в служба на народното освобождение.“

Като разглеждала литературния живот у нас в контекста на европейския литературен процес, като отчиташе влиянието, което други литератури, и преди всичко — руската и съветската литература — са оказвали и оказват върху българските писатели, проф. Божков винаги подчертаваше самобитния характер на нашата литература, нейните огромни завоевания.

Нещо повече, с конкретни примери — произведения и явления — той показваше приноса на наши теории за развитието на други литератури, на общия литературен процес. Характерна в това отношение е оценката му за творчеството на Любен Каравелов, и по-специално за повестта „Крива ли е съдбата?“ за развитието на критически реализъм в сръбската литература. В случая той привлича за свой съюзник и виден сръбски учен:

„Новаторският характер на художественото творчество на Каравелов — изтъква Божков — по-късно дебело е подчертан от един от най-авторитетните литературни историци на сръбската литература Йован Скерлич, който пише: „Позитивизмът в науката и реализмът в литературата като теория внасят в сръбския живот двама нови човека — Светозар Маркович и Любен Каравелов. Двамата са руски ученици, възпитани в идеите на руския реализъм.“ „Крива ли е съдбата?“ според Скерлич е заорала „първата бразда“ на новото направление в сръбската литература.“

Припомням всичко това не толкова за покойника. Той измени своя път, изпълни своя дълг... Припомням всичко това за нас особено сега, когато някои забравят, че са българи и за една хвалба или облага са готови на всичко, дори да ругаят родината, родната литература пред цял свят...

Скъпи другарю Божков! Ние се простихме с тебе за в и н а г и. Но с нас, в нас остава твоят образ на човек, творец и комунист, твоите идеи, напътствия и съвети!

Васил Колевски

та книжнина е неделима част от пътя, изминат от българската литературна история през последните десетилетия. Наследвайки най-добрите постижения на славистите-филолози от първата половина на нашия век, то бе продължение на плодотворните им традиции на съвременно научно равнище. В духа на тези традиции бяха издържани не само многобройните научни приноси на Б. Ангелов, но и цялостната му обществена и културна дейност, проникната от голяма всеотдайност, високателност и отзивчивост.

Боньо Стоянов Ангелов е роден на 6. I. 1915 г. в с. Ягода, Казанлъшко. След като завършва сла-